

На першій картці вона має таку напись :

Ла́ментъ | до́моу княжа́т | встро́вскихъ. | на́ зéшлый с то́го
свѣ́та | ꙗ́сне швенно́ымъ | кнѣжа́тѣм алекса́ндрѣм | конста́н-
ти́новичѣм | кнѣжа́тѣм встро́вскимъ | воево́дою во́лынскимъ. | Ё ро́къ
ты́сячнѣ шестѣ со́ | третѣмъ. мѣ́ца декѣвріа | ѿ́ дня.

На другій стороні першої картки герб князів Острозьких і вірші на герб.

Початку „Ламента“, кінця і кількох карток в середині нема.

Заховали ся такі вірші: Мова вдови, Отъ небожчика до жоны, До товаришовъ, Отъ отца до сыновъ, — де батько так говорить до синів:

„Памятайте жесте с князатъ рускихъ острозскихъ вышли,
ихъ вѣру дѣльность, и набожность мѣйте на мысли.
Вами хочу похвалитися передъ маестатомъ,
божимъ, кгда в васъ жадень не будетъ апостатомъ“...

Дальше заховали ся вірші: До слугъ, До всѣхъ посполите, О томъ, покомъ тотъ ламентъ і Ксюнже Янушь до брата.

Соболевский догадує ся, що автором сих віршів — не богатих змістом — був один з учителів острозької академії.

Друга рідкість, описана д. С. в другій замітці, переходує ся в московській Типографській бібліотеці; се польська книжка з 1625 р. Її заголовок такий: Labirynt | Abo | Drogá záwiclána: | Gdzie piękna Mądrość z po- | winności swey Pp. Mohy- | lowianom y im niektórym w przed- | sięwzięciách swych podobnym krot- | szą y daleko lepszą drogę pokázuie. | Napisana | Przez | Thomasza Yewlewicza | studenta náuk wyzwolonych. | Do Bráctwá młodszego Mohylowskiego po- | poczętego ku sobie cále vprzey- | mego. rc. rc. | W Krakowie | W dru- | kárni Fránciszka Cezárego Roku P. 1625. На противній стороні першої картки: Bractwu młodszemu Mohylowskiemu nowopoczętemu, | Thomasz Jewlewicz naniższe służby zaleciwszy etc.

Як видно з написи, автором сеї книжки був Тома Євлевич, правдоподібно той сам, що був в р. 1630 ректором Брацької школи в Київі. В ній говорить він про могутість і силу давньої Руси, про Київ, Галич і нарешті — про запорозьких козаків. С. Гм.

Всеволодъ Миллеръ — Очерки русской народной словесности. Былины, I—XVI, Москва, 1897, ст. VII—464.

Книжка з вищеподаним заголовком представляє в себе збірник 16 статей д. Міллера, присвячених чи загальній характеристиці билинної поезії чи окремих її сюжетам і мотивам. Всі отсі статі надруковані були

раніше в різних російських часописах і збірниках (Русская Мысль дві, Журн. Мин. Нар. Просв. 8, Этнограф. Обзоръніе 3+1 і в збірн. Починъ 2) і майже всі були обговорені в різні часи на сторінках наших Записок. Лише в двох статтях зауважили ми відміни від їх прототипів: стаття XII — до билин про Садка — се доповнена й трохи перероблена розвідка д. М., що була надрукована вперше в Журн. Мин. Нар. Просв. 1879, ч. CCVI під иньшим заголовком, і в статі XV до билин про Іллю Муромця ми знайшли на ново зроблений розділ д.

Таким чином, — коли отсі статі були надруковані раніше, розбирати і подавати їх зміст — праця зайва і не цікава: через те ми застановимо ся трохи на думках, що висловив д. М. в передмові. Се тим цікавіше, що вчений етнограф, більш ніж 20 років простудювавши російську билинну поезію, висловлює тут дуже цікаві погляди на метод студійовання й його здобутки. Сьогочасний стан, каже він, студій над російськими билинами не дає нам можливости відповідати на всі питання, що виникають в отсій сфері, і збудувати зовсім докладну, наукову гіпотезу. В студиях такого характеру важне значінне мають т. зв. паралелі й порівняний метод: вони дуже користні і збагачують нас дуже цікавими спостереженнями. Але зовсім не можна думати, що пильний, детальний аналіз різних мандрівних, „бродячих сюжетів“, даючи нам їх генеалогічну класифікацію, може й визначити, у всіх випадках, той шлях, яким ішов сей чи той сюжет від одного народу до иньшого. Порівняний метод має велику вагу і дуже користний для науки метод, але пізнати ті шляхи, якими розповсюджувала ся віде не записана казка протягом многих віків — се теж саме, що піймати вітер в полі. Спитати, звідкіля примандрував отсей сюжет — се значить спитати, від кого чув билину наш співець, спитати про біографію нікому невідомого автора билини. Тут ніколи не можна вважати на географічне споріднене, бо іноді казки з місцевостей дуже віддалених між собою мають надзвичайно багато спільного. Через те в своїх студиях над билинами я більш студіював історію билин і відгук історії в билинах: працю треба починати з верхньої верстви билинної поезії, де найменше темного й незрозумілого. Таким чином ми можемо визначити найбільш архаїчні її елементи, а потім вважаючи на історичні натяки і вияснити період і район її генези. Під отсією верствою лежать ще низші верстви, ще більш архаїчні моменти народньої творчости, але се вже не є поле науки, а сфера дуже непевних виводів і аналогій.